

чрез феномена на гения, който д-р Кръстев сравнява с „метеор“, преминал през тогавашния български живот.¹⁹ Неговият „мистичен рационализъм“, специфичната му богоборско-антропоцентрична идеология, просвещенският хуманизъм, смесен с ярките блясъци на революционния романтизъм, правят Ботев причастен по-скоро на едно модерно бъдеще, отколкото на съвременето му.

Когато се говори за паралел Ботев–Славейков обаче, не бива да се пренебрегва критичното, двойствено отношение на самия Славейков към признатия от него гений. Разбира се, не трябва да забравяме, че в очите на Славейков текстовете на Ботев имат редица недостатъци. Дори емблемни творби като „Борба“ и „Жив е той, жив е“ (както Славейков нарича „Хаджи Димитър“) са преценени като „неиздържани“.

Но протагонистът на българския модернизъм, при цялата си критичност, а често и неразбиране на Ботевата стихия, пише: „От поетите на миналото, Ботьов е най-свиден нам, че той стои най-близко до нашата душа“²⁰. Нещо повече – Славейков обича Ботев, приема го неустойчиво, разбирайки „несъвършенствата“ му: „Но нищо преживяно ние няма да пазим тъй мило в душата си, както спомена за вдъхновения певец на Жив е той, жив е и на оная душевна трагедия на безпокойните изгнаници, добила такъв мощен израз в Майце си“²¹ – това пише Славейков непосредствено след безжалостната критика на идеите в Ботевата поезия и публицистика. Или както вече цитирах – той „до самозабрава“ обича песента, в която Ботев пророкува живота си след смъртта, – тема, с която се пресича собственият му изострен поетико-философски интерес.

Така, критикувайки, разбирайки и не разбирайки Ботев по силата на собствените си убеждения и увлечения, Славейков едва ли си дава сметка, че ще попадне в една матрица за сравнение с него. Тъй като, по всичко личи, самият той тълкува тази приемственост по-скоро като литературноисторическо явление, до голяма степен изобретено от самите модернисти, но в никакъв случай като лична творческа интенция. За него връзката с Ботев е по-скоро надежда за история. Като цяло в Славейковите размишления по Ботев се налага едно недоизречено, но важно обещание, че Славейков би го харесал напълно, да би Ботев доживял да поостарее и помъдрее. „Той е надраснал времето си, и само ранната му смърт побърква да го имаме в пълния разцвет на таланта му.“²² По-нататък в

¹⁹ Пак там, с. 273.

²⁰ Славейков, П. П. Цит. съч., с. 173.

²¹ Пак там.

²² Пак там, с. 171.